

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriafly-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények címzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy hónapra . . . 1 ft 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyűjtemény, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Réklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A gazdaszövetség föladatairól.

— Két cikk. —

I.

Azok a tapasztalatok, melyeket hazánk, főleg pedig a gazdaszövetség szociális fejlődése tekintetében a legutóbbi évek folyamán tettünk, kétségtelenül teszik, hogy oly folyamatnak kezdetén állunk, mely, ha idejében elejét nem vesszük, úgy a jelen nyugalmára, valamint a nemzet jövőjére nézve is végzetessé válhatik.

Az ellenakcióra szervezte társadalmilag nem vagyunk, a kormány tevékenysége pedig e téren egymagában nem lesz elégséges nálunk sem, — a mint nem volt sehol. Bármilyen veszedelmek fenyegetik is, a magyar társadalom megmozdulni legfontosabb érdekeinek védelmére nem bír, sőt ha nem támadnak olyan hazafiak, a kik a zászlót kézbe veszik, valószínűleg nem is fog.

Ilyen körülmények közt a Magyar Gazdaszövetség föladata, hogy megkezdje a sziszifuszi munkát. Megkezdje még abban a tudatban is, hogy a rendelkezésre álló anyagi erő nem áll arányban a nagy föladdal. Kevesen vagyunk, de ha munkák komolysága kitűnik, ha bebizonyul, hogy társadalmi betegségeit másként, mint társadalmi uton, gyökeresen orvosolni nem lehet, nem lesz jó hazafi, nem lesz igaz magyar, a ki tőlünk támogatását megvonhatná.

Arról van szó, hogy a kis emberek ügyét, baját teljesen magunkévá tegyük. Eddig is történtek már e tekintetben éppen tagjaink által kezdeményezve számbavehető lépések, értünk el figyelemre méltó eredményeket. Ez azonban nem elég. Kétségek nélkül csak a kezdet kezdetén állunk. Válgatkozunk kell arra, hogy a szociális akció kezünkbe vesszük. Hivatva vagyunk erre már azért is, mert szövetségünk élén Károlyi Sándor gróf áll, a ki nagyjaink közt az első volt nem csupán a szociális kérdés fontosságának fölismerésében, hanem mindenekelőtt a bajok orvoslására irányuló munkában is.

Itt az ideje, hogy szövetségünk példáját követve, fokozott erővel ragadjuk meg a kisemberek ügyét, igyekezzék a mezőgazdasággal foglalkozó kisgazdákat és talán a munkásokat is zászlója köré csoportosítani.

Ennek a feladatnak megvalósítása, ennek teljes tudatában vagyunk, rendkívüli nehézségekkel jár. Nemzetünk nagyon kevésbé hajlandó az organizált és önkéntes működésre s talán legkevésbé éppen azok a rétegek, a melyekről itt szó van. Tágitanunk mindamellett nem szabad, de nem is lehet. A magyar közgazdasági élet egész jövő fejlődéséről van szó saziántmindnyáján tisztában lehetünk, hogy el kell hagyni az eddig követett individualisztikus álláspontot; azok, a kiknek közös érdekeik vannak, együttes munkára kell, hogy szervezkedjenek, különben ezen érdekeket megvalósítani lehetetlen.

Számolva a reális körülményekkel, az alsó rétegek politikai és erkölcsi színvonalával, a munkát alig lehet másként kezdeni, minthogy azért a nagy aldozatért, hogy zászlónk alá csatlakozik, a kisgazdának tetemes anyagi előnyöket tudunk biztosítani.

Meggyőződésünk az, hogy más uton, mint a melyen a németek elindultak és a mai eredményeket elérték, boldogulni mi sem fogunk. Schorlemmer Alst báró a hatvanas évek legelején nem kevésbé nehéz körülmények között alakította meg a vesztfáliai parasztegyesületet. A törvényhozás a szabadelvű eszmék hatása alatt ott is a töke szabadságát és ezzel a földbirtok eladósulását statuálta. A háttérbe szorult parasztság omlott és bomlott, majdnem kétségbe ejtve azokat, a kik tudták, hogy ezzel a birodalomnak alapja porlik szét. Schorlemmer Alst az ő parasztegyesületével nagy dolgot művelt már csak azért is, mert követésre indította a birodalom más részeinek gondolkodó gazdait is.

Igy keletkezett a rajnai, nasszaui, bádeni parasztegyesület s a katolicizmus erős várában, Bajorországban, Ingolstadtban legutóbb alakult meg a keresztény parasztegyesület, egyrészt a keresztény erkölcsöknek, másrészt a bajor parasztság gazdasági helyzetének védelmére.

Mindezen egyleteknek sikerét ügyes és a parasztságunk anyagi előnyöket nyújtó szervezetük tette lehetővé. A rajnai parasztegyesület, melyet legközelebb alkalmam volt meglátogatni, első sorban a szolidaritás érzetének fejlesztésére törekszik; ezt az eszmét terjeszti, úgy folyóiratai valamint felolvasásai révén is, a mellett azonban nem hanyagolja el a gyakorlati utmu-

tatásokat sem. Székhelyén, Kempenben, közel a holland határhoz, külön vegyvizsgáló állomást tart fenn, gondoskodik arról, hogy tagjai az ő gazdasági szükségleteiket (gépek, műtrágyák, vetőmag stb.) nagyban, tehát olcsón és jobban szerezhessék be; szerződést köt a tűz- és jégbiztosító-társaságokkal, természetesen előnyös feltételek mellett; ingyen jogi tanácsadásban részesíti hozzá forduló tagjait, szóval minden téren igyekszik ezek érdekeit előmozdítani. Alakít helyi állatbiztosító szövetségeket is, a melyek a hivatalos nyilatkozatok szerint ezideig igen jól működnek s Bajorországban az állami állatbiztosító intézetben nyerték meg koronájukat. Ezenkívül gondoskodik arról is, hogy tagjai hitelszükségletei kielégítést nyerjenek; állít Raiffeisen pénztárakat és ezeknek pénzrel való ellátására, valamint reviziójára Kempenben egy központot tart fenn, mely egy külön lapot is ad ki.

Többé-kevésbé hasonló szervezettel bírnak a többi nem tisztán politikai célú parasztegyesület és hogy mily sikerrel működnek, mutatja tagjaiknak szaporodó száma, mely a rajnai egyelelnél hat évvel megalakulása után 132 ezerre rugott.

Bernát István.

A Dreyfus-pör.

A nagy közönség kezd már erősen unni ezt a hosszadalmas pört, a melynek folyamáról olyan különböző tudósítások jelennek meg, hogy az ember nem tudja, melyiknek higgyen.

Különbben talán már nemsokára véget ér s meghozzák az ítéletet, mely felől már is nagyon eltérők a vélemények.

A tegnapi tárgyaláson az elnök bejelentette, hogy egy Cernuschi nevezetű egyén levelet írt hozzá, melyben bejelent, hogy fontos közölni valói vannak. Az elnök hozzáteszi, hogy diszkrecionális hatalmával fogva e tanu beidézését rendeli el.

A törvényszéki titkár felolvassa ezt a levelet, a melyben az illető azt állítja, hogy egy ismerős katonatiszt négy francia vezérkari tiszt nevét emlegette előtte, kik kémskedtek. Ezek között elsőnek emlegette Dreyfust. Ez a tiszt hozzátette, hogy pénzért Franciaországban minden kapható, különösen a zsidóktól. Az illető tiszt azonban egyszerre csak eltűnt Párisból s nyomban rá letartóztatott Dreyfust. Cernuschi azt írja továbbá, hogy neki Ausztriából meg kellett szöknie, mert őt, mint egy szerb királyi család ivadékát, üldözték. Párisba ment, hol 1894. szeptembertől 1897-ig tartózkodott. Egy alkalommal, — írja — a midőn egyszer a külföldön tartózkodott, egy szerb királyi ordonánc-tisztől, ki őt meglátogatta, francia kénkedési ügyekről hallott és ekkor mutattak is neki a francia hadsereg mozgósítására vonatkozó okmányokat.

Az elnök elrendeli Cernuschi előhívását.

Cernuschi megjelenik és szóval is megerősíti a levelében mondottakat, megjegyzvén, hogy még egyéb fontos dolgokat tudna elmondani, de ezt csakis zárt tárgyaláson tehetné.

Carrière kormánybiztos azt hiszi, hogy a hadbírószág erre megadhatná az alkalmat. Demange kérdést intéz a tanuhoz állampolgárságát illetőleg.

Cernuschi feleletéből kiderül, hogy a tanu nem francia. Megállapítják továbbá, hogy Carrière kormánybiztos semmiféle információt nem szerzett be Cernuschiról. Megemlítendő, hogy él Párisban egy Cernuschi nevezetű dugaszgáz író, de meg nem állapítható, hogy a tanu rokona-e?

Tájékoztatás

a kolozsvári tagosítás ügyében.

Irta: Patáky Viktor.

A helyi lapokban egy felhívás jelent meg, a melyben elmondattak nem felelnek meg a fenálló birtokrendezési utasítás helyes értelmezésének, szükségét látom annak, hogy különösen a birtokos osztálynak azon része, ki a tagosítást minden fázisában nem ismeri — kellő tájékozottságot nyerjen, miről a már előzetesen felsorolt törvény és annak alapján kiadott utasításokból közvetlen meggyőződést szerezhet.

Ezen felhívásban a birtokosság különös figyelmébe lett ajánlva azon körülmény, hogy ha a mérnökkel olyan szerződés kötötték a fizetési hányadok tekintetében — mint a melyt a törvény ír elő — a birtokosságra a következő hátrányok származhatnak:

1. a mérnök a felmérési munkálatokat addig nem kezdené meg, míg részére a törvényben megállapított első részlet ki nem fizetettik;

2. ha a munkadíj részletek a törvényben megállapított hányadokban fizetettnek ki, akkor a mérnök minden munkarészre előleget kapva (?) csak az után teljesítene az azoknak megfelelő munkarészeket, minek folytán netalán elhalálozásával — vagyontalansága esetében — a birtokosság részbeni megkárosításának lenne kitéve.

Ennek megakadályozása végett ajánlatba hozatik, hogy a mérnöki díjak nem 5 hanem 4 részletben egy fizetessenek ki, hogy a munkálatok megkezdésekor mit sem kapjon, mely esetben a birtokosság nem volna kénytelen azonnal fizetni és a biztosíték is meglebbe.

A — A. Az ember jelleme, ez az egyseges, oszthatatlan valami is mindig azonos marad magamagával, azaz: változatlan.

Az ugynevezett fejlődés, vagy helyesebben: kifejlése ez ember jellemének nem egyéb, mint annak időben és térben való megnyilatkozása.

Régi, ismeretes igazságok ezek, a miket én itt elmondtam s az emberek, mint igazságot még sem akarják elismerni, pedig más formában, az egyes jelenségekre: az egyes emberekre és ezeknek tetteire mindenki alkalmazza.

Goethe idézett mondásának igazságát mindnyáján elismerjük és mindnyáján érezzük. Hiába való az orrhangon való beszéd, hiába való az emberbarát majmolása: lekém! ismerlek, tudom, milyen vagy és tudom, milyen lész élted végéig.

Lehetetlen elképzelni olyan eshetőséget, a mely bennünket megváltoztatna és ha a világ romba dől is, mi maradunk azok, a mik vagyunk. A megmarad mindig A-nak.

A ki bünt követ el, az azért követi el a bünt, mert olyan a változatlan jelleme, hogy az adott körülmények között bünt kellett elkövetnie, s a ki mindig bünt követ el, annak mindig bünt kell elkövetnie. Annak, a ki akarja a bünt, ép oly lehetetlen nem akarni a bünt, miként lehetetlen annak nem akarni az erényt, a ki akarja az erényt.

Miért? Azért, mert A=A.

Nem lehet megváltozni. Lényeges különbség van ember és ember között s ez a lényeges, elenyészhetetlen különbség megszünteti teljesen a nagy különbséget, a mely a

Igy szól a felhívás.

Már most lássuk, hogy a felhívás szerint, minő előnyök lesznek biztosítva a tagosító közönség részére és mi célozatiatik tulajdonképpen?

Ha jól értelmeztem a közzé tett felhívást, több, de két kimagasló czélatot talállok abban, az egyik az, hogy a működő mérnök munkadíjait mindig a már valósággal teljesített munkálatok beigazolás után kapja meg, hogy így a birtokosság — különösen a mérnök elhalálozása esetében — biztosítva legyen, a másik czél az lenne, hogy a birtokosság sem lenne kényszerülve az első részletet még a felmérés megkezdése előtt befizetni s hagyhatná annak befizetését a felmérési munkálatok végleges befejezésének idejére.

Látjuk már most, mennyiben és mi által van indokolva ezen két czélzat?

A fentebbiek szerint a törvény erre vonatkozó intézkedései, különösen pedig a kataszter részéről meghatározott időszakokban teljesített műszaki vizsgálatok sorrendje szerint már kimutattam azt, hogy az első fizetési részlet kivételével, a többi fizetési hányadok nem csak már teljesített, de egyezsersmint felülvizsgált és jónak talált munkarészek díjai.

Hogy a törvényben megállapított munkadíj-hányadok távolról sem felelnek meg az előirt munkarészeknek, illetve azok terjedelmének s hogy így a törvény már maga gondoskodott a fizetések ilyen hányadokban megállapításával a kellő biztosítékról, igazolja egyfelől azon körülmény, hogy az állami hozzájárulás 20 százaléka a műszaki munkálatok befejezése után fizetettik ki, másfelől pedig azon minden kétséget kizáró intézkedés, hol kimondatik, hogy a mérnök halála esetében a valósággal teljesített munkarészek díjai az örökösöket illetik, míg evel szemben, ha csakugyan a mérnöki fizetési hányadok, a később teljesítendő munkarészek díjazásának előlegbe utaltatnának ki, azon esetben maga az állam, mint olyan, a ki éppen és csakis a mérnöki díjak 20 százalékát fizeti — az örökösöket az állítólagos előlegek visszafizetésére kötelezte volna.

A munkadíjak iránt tehát teljes nyugvással lehet Kolozsvár város birtokososztálya, mert már maga az állam az 1892. évi XXIV. törvény alapján kiadott részletes utasítás és rendeletekben nemcsak saját, hanem a birtokosság érdekeit — éppen e tekintetben — kellő körültekintéssel biztosította és így a kolozsvári tagosításnál sem lesz szükség preczedens eljárásra.

A fentebbiek szerint ki lett mutatva tehát, hogy a működő mérnök részére tulajdonképpen csak a mérés megkezdését megelőző első részlet nincs biztosítva egy esetleges haláleset bekövetkeztében, azonban ezen első részlet tekintetében is a biztosításnak több módzata lévén, éppen a közzétett felhívás következtében a mérnöki pályázatokban e tekintetben is ajánlatok fognak tetetni, minek el vagy nem fogadása a birtokosság többségének megállapodásától felleteleztetik.

A másik állítólagos előnye lenne a birtokosságnak — a felhívás szerint — az, hogy nemcsak az első részletet nem kellene

régi felfogás szerint, a jó és rossz, a bűn és erény között létezett.

De hát minek akkor a büntetés és a jutalmazás?

Bárany Gerő.

Darrell Hester tapasztalatai.

Angolból fordította: AMICA.

II.

(Folytatás.)

(7)

— Igen, tudom — hagyta helybe a leány — és ez az anyád műve. Miért küldött mindig olyan iskolákba, hol olyan fiúkkal találkoztál, kiknek több pénzük volt, mint neked; hol, az ő kívánságára a hazugságok világában éltél, — mindig szegényelve a szegénységet, mint olyan dolgot, a mit el kell rejtetni és titkolni, a hogy az ember a belpoklossággal tenné, míg — szegény, szegény Dick! — alig maradt meg benned az igazi férfiaságból egy szemernyi, még mielőtt a kollegiumba mentél volna. És a dolgok ottan ugyanazok voltak, vagy talán még rosszabbak.

Az ifjú nyugtalanul mozgolódott.

— Felesleges most erről ilyen tragikus hangon beszélni, — válaszolt Dick szomorún. Én azt mondom, hogy igyekezzék az ember a dolgokat a saját előnyére felhasználni. Midőn egy szegény flótásnak nincs pénze és az adósságait ki kell fizetni és úgy élni, mint egy gentleman a semminél kevesebb évi jövedelemből, akkor hálával kell fogadni, midőn egy gazdag örökös jön az utjába — és — és a lehető legjobban gondoskodni kell enmagáról.

— Miért kell neked úgy élni, mint egy gentleman, a hogy te mondd? — kérde

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1899. Szeptember 5.

Bűn és bűnhődés.

(Az emberek különfélesége.)

Kösd bár parókát milliónyi guzba,
Tedd lábaidat bármily kothurnusra,
Mindenképen az vagy, a mi vagy.”
Goethe.

Hiába való minden törekvés, az emberek már egyszer változtatni nem lehet: ki milyennek születik, olyannak is hal meg.

Minden embernek meg van a maga változhatatlan lényege, a mi nem változik sem külső, sem belső okok miatt, a mire hatnak ugyan kívülről is, belülről is az okok, de a mi mégis azonos marad magamagával. Belső lényegünk mindig, mindenütt és minden körülmények között változatlan. A gondolkodás legfőbb oszlopának: az azonossági tételnek, annak a közvetlen, nagy, értékes igazságnak, hogy A=A. A egyszerű igazolását és átfordítását megtaláljuk a létezőnek a világában. Mert hiszen a világ létező dolgai magukkal mindig egyenlők, változatlanok. Ez azt jelenti: a vasból soha sem lesz mocskotalan arany, a bozótól sohasem lesz égbetörő jegenye, a lajhárból sohasem lesz vérszomjas tigris; — a sötét lelkű emberből sohasem lesz jó lelkű, jó szívű, a más fajdalmát érző ember; hanem a vas megmarad vasnak, az arany arany, a bozót bozót, a jegenye jegenyének, a gonosz lelkű gonosz elkönek mindenkor és mindenütt. A lényeges

különbségek el nem enyésznek, mert a lényeg változatlan, mert A=A mindig és mindenütt. Változás legfeljebb csak az ugynevezett fejlődésben van, ez azonban nem változás, hanem a lényegnek időben, a dolgok folyásában való szemlélete.

Mondják, hogy a ki egy farkast ismer, az ismeri valamennyi farkast, míg a ki egy embert ismer, az csak azt az egy embert ismeri. Nem tudom, mennyire igaz ennek a mondásnak a farkasra vonatkozó állítása, de bizonyos, hogy a mit az emberről és az emberekről mond, az igaz. Hiszem azonban, hogy a farkasokról nem mond igazat, mert úgy látszik s ez az én tapasztalásból nyert meggyőződés, hogy a természet az individuációra hajlik.

Bármennyire higgyünk is a pántheizmusban, bármennyire elégitse is ki gondolkodásunkat, kedélyünket és fantáziánkat a pántheizmus nagyszerű, költői gondolata: mindenben Isten van és Isten minden által megnyilatkozik, lényének egységében és törvényeinek szükségességében, mégis tagadhatatlan, hogy az egyedi létek valamennyien a maguk életét élék a maguk módja szerint, a bennük foglalt öröknek, tehetségeknek stb. érvényesülése által.

Nagyon is messze vezetne bennünket a pántheizmusnak, ennek a szeretettel szeretett, s a gondolattal megértett világgelfogásnak elmerülő szemlélete.

Az emberekről szólnak, a kik tényleg különbözök. A különbözök B-től, B. C-től stb. Az nem lehetetlen, sőt valószínű, — mi több — eddigi gondolkodásunk folytán szükség-

képi, hogy az emberiség magamagával egyenlő, hogy az emberiség mindig az volt, a mi ma. De az emberiségen belül az egyes emberek különbözök. A nagy természet is, a lényeg tekintve, mindig ilyen volt, mint a milyen most, de a természetben belül a természet dolgaiban a legnagyobb tarkaságot, a legnagyobb különféleséget látjuk.

Bizonyos, hogy az emberek különböznek egymástól. Különböznek nemben, korban, de különböznek testben, szellemben és erkölcsben is. Minket ez alkalommal különösen az erkölcs, az ugynevezett jellem érdek. De igazunknak lehető bebizonyítását nagyon elősegítik a különbségek, a melyek az emberi lét és élet minden ízében felfedezhetők. Testileg különbözünk egymástól. Ugyan ki vonná ezt kétségbe? Szellemlileg nem kevésbé. Schopenhauer nem is állított olyan nagy szörnyiséget, a midőn azt mondotta, hogy közte és a többi emberek között a szellem terén nagyobb különbség van, mint az átlag ember „a természet gyári munkája” és a fejlettebb állatok között. Pedig hát testileg Schopenhauer sem igen különbözött a „természet gyári munkától.”

Miért legyen az, a mi igazság mindenütt, éppen az erkölcs terén hazugság. Hiszen az erkölcsi világrend egy és ugyanaz a fizikai és szellemi világrenddel, az egységes mindenségnek csak egyik oldala, vagy talán még ez sem, talán ezt a különbséget is csak mi látjuk.

Az igazság mindenütt, az Ige Ige marad, ha e világ őt nem ismeri meg, ha az övé őt nem ismerik el.

azonnal befizetni, sőt az összes mérnöki díjakat is nem öt, hanem négy részletben fizetni meg.

A költség előirányzatban minden a tagosítás rendén felmerülő és felmerülhető költségek s kiadások fel lesznek véve, melyek adó aránylagos hordozására köteleztetnek a birtokosok s miket a kivetési lajstromok alapján kiadott tagosítási adó könyvekben vezetnek be; már most ezen az első évre kirótt mennyiségből le kellene vonni a mérnöki díjaknak az első részletét. Kíváncsian lett volna, ha a felhívásban egyszersmint a kivétel módzatai is fel létek volna sorolva; hogy ezt hogyan lehetne az adó hivataloknál végrehajtani — kik különben is a tagosítási költségek kezelését, nyilvántartását terhenek tartják — nem tudom elképzelni.

De másfelől a mérnöki felvételt megelőzőleg már merülnek fel olyan költségek, melyek az alaphól fedeztetnek; rendes körülmények között ilyenek a telekkönyvi másolatok díjazása, határjárás, esetleg a tornázási költségek; a kolozsvári tagosítás kivételes volta azonban elől költségeket is von maga után, melyek más tagosításoknál nem fordulnak elő, ilyenek p. o. hogy a határjárást nem csak a szomszéd községekkel közös határvonalakra, hanem egyszersmint a felmérésből kihagyott belső telkeknek telekkönyvi azonosításával járó fáradságos, hosszadalmas munkálatok költségeit, s mely tisztázásokat előzetesen kell az eljáró bírónak keresztül vinni, mert azokat a dolog természeténél fogva nem lehet a statusquo munkálatok alkalmával tisztázandó bírtok változások közé sorolni.

Már most miután ezen költségek is a tagosítási alapba az első évben befizetni köteles pénzből fedeztetnek — ezen kiadásokat az adóhivataloknak — éppen eltérőleg a a mérnöki első részletől, be kellene szedni.

Egy ilyen kezelés majd a tehetetlenséggel lévén határos, az összes költségek felosztása felhajtását csak is, a törvény erre vonatkozó rendelkezései betartásával lehet eszközölni.

Föltéve, de még nem engedve azonban — ha úgy a kir. törv. szék, valamint az adó hivatal beleegyezne ezen hármas elknyve lésbe — még azon esetben is azt kérde, hogy hol és miben lesz a birtokosságnak hasznos előnye, mert abban a fizető birtokosokra nézve ugyan mi előnyt sem látok, hogy a törvény betartásával a mérnöki díjnak 5 részben befizetése helyett, ugyanazon összeget rövidebb idő alatt 4, tehát nagyobb részletekben fizesse be.

Mindezek elbírálásához nem kell ugyan kommentár, mindazon által czélzatosan idézem az ezekre vonatkozó törvényeket és rendelkezéseket.

Végül megvagyok győződve egyszersmint arról is, hogy Kolozsvár város bírtokos osztálya kivétel nélkül, bár annyi intelligenciával, annyi gyakorlati tapasztalattal szerzett áttekintéssel, józan felfogással, hogy a bárhonnan jövő kísérlés vagy ámtásnak ellenállva, teljes biztosítékok fog találni az ezen tagosítási ügyek vezetéséről felsőbb helyről megbízott s a tagosítás terén év tízedeken át működő Székely Miklós táblai bíró személyében.

Levél.

Torda, 1899. szept. 4.

I.

Ma délelőtt Torda-Aranyos vármegye árvaszékeének helyettes elnökét: Foszót Géza árvaszéki ülnököt ifj. báró Jósika Andor hivatalos helyiségében megkorbaécsolta s revolvert ragadvá, lelővéssel fenyegette.

A megtámadott hivatalnok a korbácsütések által fején több rendbeli súlyos sérülést szenvedett s a további bántalmazások elől csakis az által szabadult, hogy lélekjelenlétét megőrizve, megtámadója kezéből a revolvert kicsavarta.

Magda. Ha én te volnék, inkább lennék napszámos, ásóval és kapával turva a földet, minthogy ilyen télen életet éljek, semmi kilátással a jövőbe, csak azon esélyre számítva, hogy egy olyan szegény lányt, kinek egy kis pénze van, feleségül vegye.

— Darrel kisasszonynak nagyon sok pénze van, — jegyzé meg Dick bosszusan és a mi a napszámosagot illeti — ásóval kapával dolgozzanak azok, kiknek kedvük van hozzá. Én nem szándékozem azt tenni. És — folytatva, indulatba jöve — te úgy beszélsz, mintha kilátásba helyeznéd, hogy rosszszul fogok banni a feleségemmel, midőn házassok leszünk! Én azt gondolom, hogy ez időre jobban ösmerhetnél, mint, hogy azt feltehesd rólam.

— Te netséges vagy, válaszolá a leány hidegen. Te bármelyik pontról inkább védelmezéd magadat, mint a valódiról. Talán azért, mert azt nem lehet védelmezni. Te jól tudod, hogy Darrel kisasszonyt csak a pénzért akarod elvenni. Legyen bár tesben lélekben, minden, a mi kellemtelen és rut, te még is halálával vennéd feleségül, ha hozzád menne.

— Férfiasságnak nevezed ezt?

— Ha nem volnék férfi, — kezdé

Dick.

De Magda nem ügyelve rá, szikrázó szemekkel folytatta.

— Nézz körül — mondá, kezénél egy mozdulatával a ház felé mutatva. Nézd minő változásoknak csinálnak mindenben. És miért? Hogy megcsalják őket — hogy elhittessék vele, hogy e nagy birtoknak az örököse — keserű gunnyal — a mi a pénzt illeti, nem áll a tónkremenés szélén és kész inkább akárkit elvenni, minthogy dolgozzék.

— Nézz ide, — kiáltá az ifju, hirtelen talpra ugorva és haragolt égő arczeval nézve le reá — én nem beszélek többet hozzád! Ma reggel nincs helyén az eszed.

A megtámadás közvetlen oka az volt, hogy az árvaszék nem volt hajlandó az ifju bárónak gyámhatóságilag kezel vagyonából annyi pénzt kiutalni, a mennyire ennek szükségé lett volna. E sajnálatos eset városunkban érthető igazgatottságot keltett, mert a megtámadott árvaszéki ülnök nemcsak a vármegye egyik legrégibb hivatalnoka, de szorgalma és pedans rendszere és a legjobb hivatalnokok közé is emelték, ki az üresedésben levő árvaszéki elnökségre egyedüli jelöltnek tekinthető.

A társadalmi téren is szereplő s köztisztletben álló öreg hivatalnok iránt a részvét általános.

Midőn ez esetről írunk, nem felejtjük el megemlíteni, hogy az inzultus elől az összes hivatalnokok és szolgák megszaladtak s védtelenül hagytak egy idősebb embert athlétacrejű megtámadójával szemben.

II.

Torda városa, mely először emelte fel szavát a Hentzi-szobor ünnepélyes felavatása ellen, folyó hó 3-án megtartott népgyűlésen is tiltakozott a nemzetet ért ez inzultus ellen.

A szabadban tartott népgyűlést, melyen a zuhogó zápor daczára 5—600 kizárólagos választókból álló polgár jelent meg, dr. Vertán Endre a tordai függetlenségi pártkör elnöke nyitotta meg hosszabb beszéd kíséretében terjesztve elő határozati lalkesedéssel fogadott határozati javaslatát, melynek végbefejezése így szól:

Épen azért városunk ma összegyűlt polgársága és a vidék megjelent képviselői a legmélyebb felháborodását fejezi ki e gyálázatos merénylet fölött, ennek létrehozásában bűnösöknek tartja az ország kormányfőit kiknek első sorban, s kizárólag lett volna kötelességük, hogy emérényletet meghiusítsák.

Felkéri tehát az országos függetlenségi és 48-as pártkör elnökségét, hogy a szenvedett sérelem megtorlása céljából, ug az ország törvényhozási termében, mint a magyar nép körében a lehető legerősebb actiot fejtse ki, s minden lehető s a törvény által megengedett eszközzel oda hasson, hogy a megsértett nemzeti érület teljes elégtételt nyerve, kiengesztellessék.

A határozati javaslat mellett a polgárság részéről Tóth István vendégfőnök, kedvezően fogadott és a helyeslésk szaja által többször megszakitott lelkes beszédben.

Végül Pichler Győző országgyűlési képviselőnek a népgyűléshez intézett táviratát olvasták fel.

III.

A tordai daloskör folyó hó 2-án este bucsuztatta el titkárat a hivatali előléptetés folytán városunkból távozó Salamon Ferenczet, kit emlékül egy remek ezüst serleggel lepett meg.

A bucsu estélynek, melyet a felkészöntők hosszú sora fűszerezett, csak a kora hajnal vetett véget.

Dr. Vertán Endre.

Az E. M. K. E. egy éve.

Egy 108 oldalra terjedő könyv jelent meg az E. M. K. E. kiadványában. Tartalmazza az egyesület jelentését, mely a f. é. szept. 17-én tartandó rendes közgyűlés alkalmára adatott ki. A jelentés főbb vonásaiban tartalmazza a következőket:

A mult közgyűlés határozatahoz képest, mindjárt a gyűlés után, szabályszerűen kiállítva, megerősítés végett a kir. belügyminiszter urhoz felterjesztettük az egyesület új alapszabályait, melyek is f. évi jan. 12-én 134.203. sz. alatt kifogás vagy változtatás nélkül jóváhagyatván, azokat 4000 példányban kinyomtatva s a fiokok, sajtó és a tagok útján elterjesztettük és

Reményilem, hogy delutánra kijösz e tragikus hangulatodból. Reményilem, nem kívánod, hogy Darrel kisasszony ilyenek lásson. Ó jó barátod lehetne, ha lenne elég eszed vele szemben a kártyáidat jól játszani. És azt gondolom, tévé utánna esendesebben — hogy több tekintettel lehetnél irántam és egy kissé kiméletebben bánhatnál velem, mint a hogy teszed, tudva, hogy ez az egész dolog mennyire ellenemre van.

Elég keserves állapot az adósságok és a szükség által hajtva egy leányval házasságra lépni, midőn szívünk egy másikat szeret.

De Magda sokkal távolabb volt tőle, minthogy ezt hallja és Dick szomoruan nézett utána.

— Reményljk, hogy estig becsendesedik, — mormogá Dick magában. Mert semmi sem lesz jól csinálva, kivéve, ha Magda néz utána. Anyám a szalonban fog ülni az uri dámát játszva, adva, mintha azt várná, hogy az ebéd és minden magától készüljön ol és ha csak Magda utána nem néz a virágoknak, az asztalkendőknek és egyáltalában mindennek, álkozott rosszszul fog menni minden.

De a Cliffe kisasszony kedélye nem sokat javult estig. Minden kötelességet elvégezte, mint rendesen, ámbár olyan mogorva kifejezés volt a homlokán, a mi Carpenternél a nap hátra levő részében távol tartotta tőle. Mert ő éppen olyan jól tudta mint Dick, hogy Magdának hatalmában állott, hogy az első ebéd, melyet Carpenternek oly kellemessé szándékozott tenni, sikerült legyen, vagy annak az ellenkezője.

Dick a vasuti állomásra indult, hogy Darrel kisasszonnyal találkozzék.

— Bármit teszel, gondod legyen reá, hogy a süketiséget észre ne vedd, — volt a Carpenternél utolsó figyelmeztetése. Bizonyos,

ezek alapján az újjaszerveződés ugy a központban, mint a fiókvalasztmány és más szervezeteinkben kezdetét vette s részben most is folyamathan van. Tizenöt éves ügymenet lett ezzel megbolygatva: de reméljük, hogy csak az ügynek fog használni ez a megfrissülés, melynek folyománya a többi szabályzatoknak is fokozatos elkészítése és bevezetése lesz. Különösen nagy rázkodást idézett elő az új alapszabályzat, mely különben tele van ügyrendi intézkedésekkel is, a tagdíjak és a tagdíjkezelés terén, a mi nem csak az irodai munka-erőt vette és veszi a legnagyobb mértékben igénybe, de erkölcsi és anyagi okokból is a bevezetésnél a legnagyobb figyelmet és körültekintő ovatosságot igényli. Ez évi jelentéshez az Alapszabályok egy példányát is csatolva küldjük.

Az új alapszabályokkal kapcsolatban és azok alapjáú 50,000 drb. új gyűjtővet nyomtatunk, melyek szétküldése szintén most van folyamathan. Meg fogjuk küldeni azokat mindenkinek tekintet nélkül, hogy már tag-e vagy nem, mert a rendes tagoknál a Ö évre szóló kötelező aláírás által az ad digi ciklus-rendszer elesik és így az ügyvezetés terén, tapasztalat szerint legtöbb félreértés és kellemetlenségre okot adó ezen korábbi intézkedés is megszűnik. Tekintettel, hogy az egyesület létre jötte óta egy új nemzedék nőtt fel, nem kételkedünk abban, hogy a gyűjtés eredményes s az egyesület megújulására nézve kedvező hatású leend.

Az igazgató-választmány keretében munkált: az irodalmi szakosztály, Szabó Sámuel szakosztályi alelnök előadása mellett; a segélyző-bizottság Bíró Béla elnöklete alatt és az algyógyi székely földműves iskola ellenőrző-bizottsága (kiszállott 2-szer), Kornis Viktor gróf elnöklete alatt, — előadó az utóbbi két bizottságban is a t. alelnök-főtitkár.

Az igazgató-választmány intézkedéséből egyes iskolai, fiókvalasztmányi, közünnepi vagy gyászcsot alkalmából központi kiszállás illetve képviseltetés történt — a legutóbbi adatokat véve — 20 esetben. Ezeket egyenként az illető fejezetek alatt fogjuk megemlíteni.

A központban különben a lefolyt közgyűlési évben is rendesen részt vettünk a szokásos hazafias és nemzeti ünnepeken, minők: márcz. 15-ike; ápr. 11.; aug. 18; Ó Felsége a király születése napja; aug. 20, Szent-István napja; okt. 10, Ó Felsége a király nevenapja; okt. 6. stb. Viszont a központot is a vidékről az egyes fiókvalasztmányok és önálló vagy segélyezett intézmények elnökei, gondnoki, tanítói stb. ügyes-bajos dolgaikban, valamint tagok és látogatók is gyakran felkeresték. A látogatók számára vendég-könyvünk van felítve.

Az igazgató-választmánynak kellemes házi ünnepe volt f. évi február hó 12-én, mely napon volt 10 esztendeje annak, hogy Merza Lajos, az Emke főpénztárosa díjtalanul szolgálja az egyesületet. Ez alkalomból Ó Felsége a király, *Merza Lajost* a közügyek s különösen a „közmuvelődés“ terén szerzett érdemei elismerésül kir. tanácsosi ezimmel tüntetvén ki, az igazgató-választmány a mondott napi gyűlésen, főpénztárosát a legmelegebb óvációkban részesítette, az egyesület nevében Beldi Ákos gróf elnök, a tagok nevében pedig Pál István erdélyi róm. kath. státus-előadó, cz. kanonok fejezték ki az egyesület örömtét a kitüntetés felett. Azt hisszük, hogy királyi kegy ritkán ért méltóbb egyént és odaadóbb szolgálatot, mint ebben az esetben.

Központi rendezéseink sorából kiemelkedik az az ünnepély, melyet a Petőfi-társaság f. évi ápr. hó 24-én tartott Kolozsvárt a Nemzeti Színházban az Emke javára. A társaság ugyanis, mielőtt még a parlamentben felmerült volna Petőfi Sándor halálának fészázados évfordulója alkalmából Segesvárt egy orsz. ünnep rendezésének kérdése, Kolozsvárt vélte a mondott napon és czélra a fészázados Petőfi-ünnepet a legezelszerűben

hogy e felett nagyon érzékeny lesz. Tehát lassan, érhetően és hangosan beszélj, hogy fáradság nélkül meghallja a beszédedet. Valószínű, hogy ez nem több, mint egy erős hűlés következménye és nem sokára elmúlik. De az első benyomás sokat tesz.

— Ez anyai tanácscsal megcsókolta a szép fiát és utra indította.

— Nem hiszem, hogy az én Dickem meg ne nyerve a tetszését, kivéve, ha a többi fiatal nőktől különbözik, — gondolá magában, a mint megfordult és a házba ment.

Bár mik lettek légyen a hibái, Carpenterné gyöngéd anyá volt. Férjét akkor vesztette el, midőn Dick még kis fiú volt és azóta egészen a fiának szentelte magát.

Nevelési rendszerében tévedést csinált és csak ő tudta, hogy ennek az eredménye mily keserű csalódást okozott. A szegény asszony évekig zsongorgott, hogy a fiának „szerecsnéje“ legyen, a hogy ő nevezte és volt is. Dick találkozott olyan férfakkal, akik hasznára lehetett volna, ha ő fáradságot vett volna magának kellemessé tenni magát azok előtt. De ő, a helyett hogy azt tenné, csak a saját mulatságára gondolt, úgy, hogy az anyja szinte kétségbe volt esve, midőn a Gondviselés Darrel kisasszonyt az utjába vezette. És ez annyira nyomta a lelkét, hogy egy jobb és rokonszenvezőbb hallgató hiányában, kénytelen volt róla ismét Magdával beszélni. A barátság megújításának az utját úgyosan alkalmazott bókokkal készítette elő.

— Ma este különösen jól nézel ki, — mondá Carpenterné, egy pillantást vetve a leányra, a mint az fehér muszlin mosott ruhájában piros virágokkal a keblénél, mi barna szépségét emelte, az ablaknál állott. Reményilem, édesem — folytatá — hogy ő megszeret tégedet.

(Folytatása következik.)

ben megülnetni. A színházat erre az alkalomra Bölöny József intendáns díjtalanul engedte át s özv. báró Bánffy Zoltáné-Teleki Erzsébet grófnő és Beldi Ákos gróf elnökökkel az élén egy nagy rendező-bizottság alakult.

A m. kir. kormánnyal és illetve annak egyes tárcza minisztereivel felmerült, konkrét kérdésekben, nem kevesebb, mint 55 különböző átiratot váltottunk és pedig egyesületi ügyeink tornászete szerint a következő sorrendben: kir. vallás- és közoktatásügyi, ölmívelésügyi, kereskedelemügyi, pénzügyi és belügyi miniszter urakkal. Széll Kálmán miniszterelnöknek egyesületünk f. évi közgyűléshez intézett elismerő levelét, melyben sajnálatát fejezi ki, hogy „loyalis, hazafias és emberbaráti“ egyesület közgyűlésén részt nem vehet, a 104-ik oldalon közöljük. Hasonlóképen itt említjük meg, hogy Hegedűs Sándor kir. kereskedelemügyi miniszter f. évi márcz. 26-án Kolozsvárt tartózkodván, őt mint az igazgató-választmánynak kezdettől tagját s az alakuló közgyűlésen egyik alaptevő tagunkat miniszteri kinevezetése alkalmából Beldi Ákos gr. elnök vezetése alatt küldöttségileg üdvözlöttük s hasonlóképen küldöttségileg fejeztük ki részvétünket nála, ugyancsak a fenti vezetés alatt f. évi jun. 25-én Kolozsvárt édes anyja elhunytá alkalmából.

Az erdélyrészi magyar egyházak fejei közül ig.-al. tagjainak közt tisztelhetjük gr. Majláth Gusztáv Károly és Ferencz József püspök urakat; az erdélyi ref. egyházkerület élén pedig a régi buzgó, belső tagunkat és barátunkat nyertük meg dr. Bartók György megválasztott püspök személyében. Mihályi Viktor balázsfalvi gör. kath. metropolita érsek intézkedése következtében az idén nyert kedvező megoldást az aranykúti EMKE. iskola telekkönyvi ügye.

Székely-Kereszturi Műkedvelő Társulat.

E lap aug. 26-iki számában egy ur bírálatot mondott a fenn nevezett Műkedvelő Társulat f. évi aug. 20-iki előadásáról.

Nem tetszik neki az „Ellenzékben“ és „Székely Udvarhelyben“ a Műkedvelő Társulat eddigi előadásaira vonatkozóan megjelent többszöri kedvező bírálat, a bírálatokban az ilyen kifejezések használata: „remek“, „gyönyörködtető“, „élvezetes“ előadást tartottak stb. Ő nem hajlik meg ezek ezeltől. Fel kell szavat emelni ellenük. Hát édes uram, mi nem is óhajtottuk, hogy kegyed meghajoljon s a véleményére sem voltunk nagyon kíváncsiak. Kegyed bíral, czikkeskéje elején és végén foglalt szigorú elitélésének, megjegyzéseinek az aug. 20-iki előadásra mondott bírálat egészen ellentéte. Csak nem minden szereplőről valami kevés kivétellel elismeréssel emlékszik meg és mégis azt hangoztatja, szerepeiket az illetők nem tanulják meg, az előadás vonatott volt, a lelkese-dés hiánya kiérett belőle, hidegen hagyta a szemlélőt stb.

A szereplőknek a maga módja szerint, méltányosan osztogatott bírálata s előbbi megjegyzései ellentétesek bizony és bírálatát okvetlenkedés színében tüntetik fel.

Nagyon sajnálom, hogy magas igényeinek az iparos műkedvelő társulat nem tudott megfelelni. Hiába, igényei majd kielégítettnek fnyes urak társaságában, nagy városi színházakban, tesszem fel a budapesti „Nemzeti Színház“-ban.

A várakozás késő addig is, a míg czikének folytatása következik. Várjuk.

Mi okolhatnánk belőlük, minden vonatkoztatás nélkül elmondom a következőket. A valódi művelt ember igényeit mindig a körülményekhez szabja, azoknak oly magas fokon való ki nem elégíthetéseért egy kis városkán nem zúgolódik. Ha alsóbb osztályu embertársai, tesszem fel a földművesek, iparosok művelődni igyekeznek, e czélból, tesszem fel egy műkedvelő társaságot alakítanak, no meg azon czélból, hogy az általuk rendezendő előadások jövedelme jótékony czélra fordítsanak, hol a Polgári Zenekar támogatására, szegények felségélyezésére stb. stb. nem nézi le kicsinylőleg őket és nem ír rájuk lehangelőlag ható czikket, ha nem ellenkezőleg lelkesítőt, igyekszik szóval, tettel, anyagi támogatással őket biztosítani.

Ha hiányokat lát egyben, vagy másban, megmondja nekik a maga helyén és idejében. Uram, a társadalmat, a közművelődést fejleszteni, építeni csakis így lehet. Tiszteletet, előékenységet csak úgy várhatunk másoktól, ha mindezekben mi is résztitünk másokat.

Végül művelt ember tulajdona az is, hogy a mely osztályból kiemelkedik, azt nem nézi kicsinyléssel, hanem jóakaratu törekvésében igyekszik lelkesíteni, támogatni, föl-emelni oda, hová a mai kor megkívánja.

Ez társadalmi és hazafias kötelessége mindnyájunknak.

Legyen elég, kedves uram, becses ezikke megjelenése alkalmával most csak a fennebbieket nyilvánosságra hoznom.

Megvagyok győződve, hogy a társadalmi élet, a hazaszeretet fejlesztése, ápolása szolgálatában álló „Ellenzék“ nemes szerkesztősége is adott irányban való felszólalásomat méltányolni fogja és a nemes czélt rontó, a lelkesedést szíbbasztó, okvetetlenkedő czikketek a nyert felvilágosítás után nem fog közzé tenni.

Pap Mózes,

műkedv. társulati elnök.

Füst.

Egy pápaszemes tudós, a ki német volt, tchát alapos é hosszú hajú s e mellett sok

mindenre ráért, a multkoriban kiszámította, hogy évenként mennyi dohányt füstöl el a tisztelt emberiség.

Az eredmény kilókban egy rettenetes hosszú számsort tett ki, a mit alig tud az ember kimondani.

Az emberek azonban nem csak sokat dohányoznak, de sokféleképen teszik is ezt. A dohányzókat általánosságban három fő csoportba oszthatjuk, vannak a kik pipáznak, a kik szivaroznak és a kik cigarettáznak.

Talán fordítva kellett volna mondanom, az ember először cigarettázik, később szivarozik s legutóljára tér a pipához.

A cigaretta az unalom, a szivar az élvezet, a pipa nyugalom füstölő szere.

A cigaretta az utazáé, a szivar a társaságé, a pipa a családé.

Legkönnyebb a cigaretta, a legizlésebb a szivar, legkényelmesebb a pipa.

A cigaretta gondfüz, a szivar a mulattató, a pipa a jó barát.

A pipázó emberiség sok fajra oszlik!

A kávéházi pipázó valóságos zsarnok, az otthon pipázó családapa valóságos helota.

Amazt a pincézerek rettegik, emez a feleségétől retteg.

Az pófékel, ez szopogat. Amaz egy-egy egész asztaltársaságnak a levegőjét képes megkeseríteni — emennek a szegénynek még egy pár fehér ablakfüggöny is megkeseríti az életét.

A szivarozók száma a civilizáció s a kultura fejlődésével arányosan növekszik.

Itt már többféle species található.

Van, a ki előtt nem is szivar a szivar, ha csak nem staniol köpeny burkolja gyöngéd tagjait, vagy legalább vitézkötés nem díszíti dagadó keblét.

A mint kigöngyöli finoman, gyöngéden, a mint megropogtatja óvatos szeretettel, a mint ajkai közé viszi lassan, vigyázva, — a mint meggyujtja ügyesen, hogy egyenletesen fogjon lángot, oh, ez csupa művészet, csupa tudomány. A termet kiegyenesedik, a mell megfeszül, az arcz bizonyos komolyságot vesz fel és a mint az első kék füstkarikák illattal töltik be a levegőt, mennyei kéjérzet lüktet végig minden idegen.

Ezek a szivarozás művészei.

A közönséges szivarozók azután igen sokfélék.

Vannak, akik világos és barna szivart szívnak s akik vasár- és ünnepnapon jutnak ehhez a gyönyörűséghez, van a ki szipkába rakja először a becses tekercset és ki péppé rága fogai között.

A trafik terméke között legkaposabb a virgína. És ez nagyon érthető.

A dohányzás harmadik és egyre nagyobb tért hódító neme a cigarettázás.

A cigarettázók is sokfélék. Vannak tokos és toknélküli, trafik és saját készítményű cigarettázók, elégedett, boldog férfiu végszükség esetén akár csupa ítatóspapirt is élvezettel tudna végigfüstöltni.

A ki maga készíti cigarettáit, az gourmand, a ki válogat és kritizál, a sodrásban szemképrázató művészetet produkál, a saját készítményeinél jobbat nem ismer és a bájusza állandóan le van perszelve, mert addig szivja cigarettáját, míg csak az ajkait meg nem perszeli.

Végül talán szintén a dohányzók közé sorozhatnám azokat a tavaszkorú fiatal urakat, a kik bokrok árnyában nádpalczát szivaroznak. Nem mondok rólu semmi rosszat hiszen legtöbbször éppen azami bünteti őket a világra felügyelő böles gondviselés, a mivel vétkézének.

Tudomásul.

Az „Egyetértés“-nek nem válaszolok. Tárgyilagosa, az ügy felvilágosítását czélzó vitát szívesen folytatok akár most, akár máskor, akár az „Egyetértés“-sel, akár mással. De a szantszándékos ferdtést, a politikai hit erőszakos félremagyarázását és az elvadult gyanúsításnak azt a nagy tömegét, mely személylem, meggyőződésemet és politikai megbízhatóságom rovására felhozatik: ugy nyugodt lelkiismeretem, mint a közpályán eddig tanusított munkásságom alapján, bátran és igazlom nélkül mellőzhetem.

Bartha Miklós.

Szeptember 1-jével

új előfizetést nyitottunk az „Ellenzék“-re.

Kérjük, a kiknek előfizetése augusztus 1-ével lejárt, kegyeskedjenek az előfizetést mielőbb megújítani, hogy a lapot továbbra is kiadhassuk.

Előlehet fizetni egy **évnegyedre 4 forint**, egy **hóra 1 forint 50 krajár**.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, szeptember 5.

— **Ugron Gábor balesete.** Azt a balesetet, mely Ugron Gábor orsz. képviselőt pár nap előtt érte, s melyről táviratban emlékeztünk meg, levelezőnk a következőkben írja le.

Ugron Gábor a saját költségén kiépített 15 kméter hosszúságú keskeny vágányu vasuton *Almákeréről hajtány kocsi*val indult *Dános* felé. Utközben a pálya lejtett, a hajtány roppant sebesen röpült, s egy kanyarodásnál Ugron Gábor, a ki elől ült, csak akkor látta meg a szembe jövő vonat gőzmozdonyát, a midőn az erős lejtés miatt rögtön megállani már nem lehetett.

A dresznait négy munkás hajtotta, Ugron Gábor ült a jármű élén, tehát a veszedelemnek első sorban jóformán egyedül ő volt kitéve.

Ugron a mint meglátta a mozdonyt, a legerősebben fékezett, hogy megállhassanak s kidobhassák a hajtányt a mozdony utjából. A mozdony azonban már oly közel volt, hogy a megállásra már nem maradt idő.

Ugron látta, hogy ha helyén marad, az összeütközés kikerülhetetlen s a gőzgép előresze őt össze roncsolja. A válságos pillanatban Ugron leugrással igyekezett a veszély elől menekülni, ám de abban a pillanatban a midőn ugrott, a mozdony már elérte a hajtányt kocsit s ennek előresztét, a hol Ugron ült, megütve tolta vissza felé Ugronnak a lába ugrás közben a mozdony és a hajtány kocsit közé akadt s véletlen szerencse és Ugron lélekjelenlétének köszönhető, hogy a gép maga alá nem kapta. Ámbár a veszély pillanatában a gépész a mozdonyt ellen gőzt adott, a míg azonban ez, az ellent álló röperővel megküzdhetett, az időbe és térbe került s ez alatt Ugron, ha teljes lélekjelenléttel nem igyekszik tagjait biztonságba helyezni, a kerek alá került volna. Így is érzékeny horzsolást szenvedett mindkét lábán, kezén és homlokán. Sérülései azonban nem veszélyesek. Sem csonttörés, sem fieszomodás hála istennek nem történt. Amiká és hideg borongatás enyhítette a zúzódás okozta sebek fájdalmait s Ugron Gábor egészséges székegy vére pár hét alatt ki épült a kapott sebeket.

— **A miniszterelnök távirata a F. M. K. E-hez.** A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület közgyűlése tudvalevőleg táviratilag üdvözölte Széll Kálmán miniszterelnököt és a magyar kormánytagját. A miniszterelnök szintén táviratban köszöntö meg ezt a figyelmet. A távirat így hangzik:

Móltóságos Thuróczy Vilmos főpán urnak, mint a F. M. K. E. elnökének, Nyitrán. A legmelegebb rokonszenvet érzem hazafias és megfontolt törekvéseik iránt. Magyarországon minden kulturális és minden mozzanata a kultur munka terén szívemhez van növe és legteljesebb támogatásomat a legnagyobb örömmel ajánlom fel minden törekvésnek, mely a magyar nemzet kulturáját, a mi az ország jövőji és hatalmának, felvirágzásának kérdése — erősíti és terjeszti. Fogadják ezért szíves megemlékezésükért és üdvözlétükért — mely örömdetes visszhangot kelt bennem legmelegebb üszinte köszönetemért.

Széll s. k.

— **A tömeg szereplése.** Tegnap este 8 óra tájban a Főtéren és pedig a Belhid-uteza bejáratánál nagy esődületet idézett elő egy részeg munkásnak a rendetlenkedése. A magával tehetetlen ember a Hid-uteza torkolatánál a közúti vasut sinjere fektült, s bár sokan igyekeztek elvonszolni e veszedelmes helyzetből, alig tett pár lépést ismét csak a sínnek közé esett. Éppen halatszott a vasut felől jövő vonat dübörgése, mikor az elősiető rendőrök nagy nehezen kitudták a sinpár közül emelni. Ekkor már több száz fonyitóneg verődött össze, s olyan alapos összega-balyodás történt, a melyből maguk a rendőrök is alig tudtak kikászolódni. A rendőrök természetesen és régi szokásukhoz híven nem valami nagy gyöngédséggel bántak el azzal a rendetlenkedő emberrel, a mit látva a tömeg — védelmébe vette, s kiszabadította a rendőrök kezéből a garázda embert, a ki még ezután is bántatlanul garázdálkodott a rendőrök szemeláttára, a kik a tömeggel szemben nem mertek fellépni. Hogy később elvonszolták az utcáról a deliquentet, osztott el a tömeg. Tartozunk annak kijelentésével, hogy ebben az esetben a „tisztelt tömeg”-nek nem volt igaza. Az olyan garázda népet, mint az a részeg munkás, nem szabad az utcán megtűrni, s nagy hiba volt a rendőröket a kötelességük teljesítésében meggátolni. A végén ők sem tehetnek róla, ha ilyen módolett garázda népség megszelídítése nem megy másképp, mint a — szokott rendőri kezelés mellett. És egyáltalán a tisztelt tömeg *bánásmódjára*, ha úgy tetszik, de ne vállalj ily dolgokban — *cselekvő tényezővé.*

— **Homoródi viz.** A tél és tavasz folyamán cserép korszakban szállítottak Ko-

lozsvára mindennap frissen töltött homoródi vizet. A víz erős vastartalmánál fogva, kitűnő orvosszernek bizonyult s másfelől, mint szénsavaz víz, általános kedveltségnek örvendett. A víz szállítását egy időre beszüntették. A vállalkozó nem tudta ugy vezetni az üzletet, hogy a közönséget minden tekintetben kielégítse. A mint értesültünk, a homoródi viz szállítását újra megkezdik s ennek bizonyosan mindenki örül, a ki már hozzászokott és egy idő óta nélkülözi. A homoródi vizet ezután 2 literes kaucsuk-csattos üvegekben fogják szállítani, a mi mindenesetre alkalmasabb a kökorsónál, a melyben ez előtt szállították. Egy ilyen üveg homoródi viznek ára 12 kr. lesz s mindenkinek naponta házhoz szállítják, a ki megrendeli. A homoródi viz különösen a vészegény emberekre nézve nagy áldás.

— **A borszéki fürdő világfürdő.** Világfürdővé akarja tenni a híres borszéki fürdőt az afrikai osztrák-magyar konzul, a ki szászrégeni születésű, külföldön nagy vagyont szerzett s most emelni akarja Csikmegye forgalmát. Egy társával a fürdő 50 évi használatára bérleti ajánlatot tett. Az ajánlat szerint a bérlet két milliót fektetnének a fürdőbe. *Összekötnek vasutal.* Magas bért fizetnének. Az 50 év leteltével átmenne a tulajdonos községek tulajdonába a teljes befektetés és felszerelés. Az erdélyi közönség rendkívül örvend az előnyös ajánlatnak, azonban nem remélik, hogy az keresztül-vihető legyen, mert 10 év előtt angolok tettek hasonló szép ajánlatot, de a fürdőigazgatóság nem fogadta el és pedig azon a czímen, mert azt hitte, hogy ő is produkálni tudja „házi-kezelés mellett” azt a jövedelmet, mit egy nagyobb bérlet tudna. A megye fő- és alispánja figyelmébe ajánljuk ez ügyet s kérjük, hogy közérdekekből a bérletet — a meny-nyiben az csakugyan emelné az erdélyi részek forgalmát s a tulajdonosok érdekeit megóvná — mozdítsa elő.

— **Tömeges nyugdíjazás.** Kolozsvári jogász körökben az utóbbi időben egyre sürűbben beszélnek a kolozsvári kir. törvény-széknél alkalmazásban levő bírák körében közelebről végbe menő tömegesebb nyugdíjazásokról. A mint mi értesültünk egyelőre három bírónak a nyugdíjazása forog szóban, kik részint egészségi okokból fognak nyugdíjaztatni. A kir. törvényszéknél éppen a miatt mert több bíró nem képes a megfelelő tevékenységet kifejtetni, az ügymenetben bizonyos lassúság állott be nem csak, hanem az ügyek ellátása sem felel meg mindig ama kívánalmaknak, melyet egy teljes szellemi és testi erőben lévő bíróról szemben támaszthatni. Ebből a szempontból kétségkívül csak kívánatos, hogy a munkaképtelen bírók nyugalmazása mellett ezek helyét dologhoz értő és munkabíró erőkkel cseréljék fel. Ez nálunk valósággal sürgős és kívánatos jogszolgáltatási reformot képvisel.

— **Bodor Lászlót,** a kolozsvári kir. törvényszék kitűnő bíráját s kiváló gazdasági szakíróát a múlt évben tartott orsz. méhézési kongresszus azzal bizta meg, hogy alapos előtanulmány s a külföldi törvényhozási alkotások figyelembe vétele mellett dolgozzon ki a méhézésről intézkedő törvénytervezetet. Bodor e megbízásnak eleget tett. Hosszas és lelkiismeretes forrás tanulmányok után kidolgozta a 22. cikkelyt tartalmazó törvényjavaslatot s azt a jelenleg a Szegedi országos gazdasági kiállítással kapcsolatban megtartandó országos kongresszuson személyesen fogja előterjeszteni. Bodor e célból a múlt hét végén Szegedre utazott.

— **Erzsébet királyné** emlékére Budapesten építendő „örök imádás templom” költségeinek fedezésére szükséges pénz összegyűjtése czéljából a budapesti központi bizottság kezdeményezése folyton Kolozsvár központtal alakulandó vidéki bizottság a helyirom. kath. plebánia nagyobb termében folyó szeptember hava 8-án délelőtt 11 óra-
kor gyűlést fog tartani. Ennél fogva tisztelt hölgyek és urak, kik a bizottságban való részvétellel eddig fölkerettek, szíveskedjenek a bizottságba belépés iránti nyilatkozataikat folyó szeptember hava 6-án déli 12 óráig a plebániái hivatalnak címezve megtenni, illetve a fönnbbr jelzett helyen, napon és órában tartandó gyűlésen megjelenni. Ezen gyűlésen fognak a további részletek megbeszélteni és a további teendők, tekintetében intézkedések tétetni. Kolozsvárt, 1899. szept. 4. Az előkészítő bizottság.

— **Emlékezés Kovács Ferencz apátra.** Ilyen czímen, egy 15 oldalra terjedő füzetet adott ki az E. M. K. E. közgyűlése alkalmából. A füzetben Kovács Ferencz apátplebánus működésére és az E. M. K. E.-ben teljesített szereplésére történik megemlékezés.

— **Esküvő.** A múlt vasárnap fényes esküvő volt a Szilágy megyei Felső-Szivágyon. Merza Lázár esküdött örök hűséget Vass Márton kedves leányának Ilonának. Az es-

ketési szertartást Esztergár Gergely szamosújvári áll. főgymn. pap-tanár végezte, ki gyönyörűen szerkesztett beszédben intette az új párt a vallás és különösen Jézus sz. Szíve iránti tiszteletre. Az esküvőn jelen volt br. Bornemissza Elemér szerezetre méltó kedves nejevel együtt. Az ebéd alatt számos tosz hangzott el. Báró Bornemissza két ízben emelt poharat, egyszer az öröm szükkre és egyszer Esztergár Gergely eskető papra. Az új pár még az nap Zsibóra ment, hol estebéd volt, s a tosztok sorát Esztergár Gergely nyitotta meg, éltetve az új párt.

— **József főherczeg a halász-csárdában.** Szegedről írják: Századeleji polgári népviseletben fogadta Beck Pista a főherczeget. Mellette Boros Antal halászgazda, szegedi halászdolmányban volt, míg a felesége, a tüzről pattant vendéglősné pruszlikban, bokorugró szoknyában várta a fenséges vendéget, a ki kézzorítással tüntette ki az egyszerű polgári párt.

Hét óra tájt érkezett József főherczeg, kíséretével együtt, az árnyas nyárfák közé ékel halász-csárdába.

Az estebéd hat fogásból állott. Az étrend így következett:

Halpaprikás.
Sült hal.
Czigánypescenye.
Turós csusza.
Fonatos kalács.
Turós lepény.
Bor (szegedi) buczkai.)

Az ételeket Boronás asszony hordta körül és a főherczeg jóízűen költött el mindent. Mitán az izes falatokat a főherczeg elköltötte, odalépett hozzá Beck Pista s ezeket mondotta:

— Főnséges uram, tudom, hogy szeret pipázni. Ez a pipa magyar pipa, fogadja főnséged szívesen.

Ezzel átnyújtotta József főherczegnek a magyaros makra pipát, melyet mosolyogva vett át a főherczeg, mondván:

— Köszönöm.

Balla altábornagy tüzet kínált a főherczegnek, aki jóízűen rágyújtva az illatos szűz-dohányra, bodros füstkarikákat fújt belőle.

Majd így szólt Béck Pista:

— Megengedi-e főnséged, hogy megajándékozzam speciális szegedi, szironyos varrásu kulacsca és karikással, melynek remekbe készült sallangjai Vágó Pál tervei után fecskéfarku vágás szerint készültek.

A főherczeg jókedvűen így felelt: — Elfogadom. Ezt az ostort nagyon szeretem. Szeretek vele durrantani és már holnap durrognék is vele, de nincs benne sütyögatód.

Az egész társaságot meglepte a főherczeg hozzátűt megjegyzése, mely igen jó hatással volt a magyar urakra.

Mikor József főherczeg a pipát kiszívta, Beck Pista a következőképen bátorzkodott:

— Engedje meg főnséged, hogy ezt a pipakésziséget örök emlékül tartsam meg magamnak.

Erre már Bolla adlatus felelt: — Igen, hogy még az unokái is megemlékezzenek róla.

— **Jäger Mari gyöngéldedik.** Jäger Mari, a hírhedt hód-mezővásárhelyi méregkeverő, a kit a bíróság életfogytig tartó fegyházra ítél, gyöngéldedik. A többszörös gyilkost Mária-Nosztrán tartják fogva, a hol vad természetle igen sok bajt okozott őreinek. Nehány héttel ezelőtt megbetegedett és most a fegyház kórházi osztályában ápolják.

Egyleti élet.

Meghívó. Az Erdélyi Múzeum-Egylet igazgató választmányának 1899. szept. hó 6. (szórdán) délután 5 órakor a könyvtár igazg. helyiségében tartandó ülésére. Tárgyai: 1. Folyó ügyek: pénztárnok, könyvtárnok és titkár jelentései. Az elnökség.

Jótekonyság.

A kolozsvári mensa academica javára újabbban következő adományok folytak be: A kolozsvári egyetemi jog és államtudomány kari tanároktól 1899 évre 100 forint, Hódmezővásárhely város házi pénztári hivatalától 1 ft 07 kr. Továbbá a m. kir. pénzügy miniszterium a XIX-ik állam sorsjáték tiszta jövedelméből már megelőzőleg kiutalt 14.393 forint 10 krajczárhoz potlólag 600 ft 23 kr utalt ki és küldött le.

Fogadják a nemes szívi adakozók a mensa academica felügyelő bizottságának hálás köszönetét.

Orbók Ferencz

pénzt., a felügy. biz. tagja.

Adomány a mentő-egyesület részére. Gróf Bethlen Károlin a mai napon a Kolozsvári Önkéntes Mentő-Egyesületnek 10 ft adományt adott. Fogadja a nemes szívi adakozó az egyesület hálás köszönetét.

Gazdaság.

A vetések állása és a mezőgazdasági állapot 1899. évi aug. hó 31-én.

(A földmívelésügyi m. kir. miniszterhez a gazdasági tudósítóktól beérkezett jelentések alapján.)

Augusztus hó utolsó harmadában az időjárás az ország nagyobb részében száraz és meleg volt. Jelentékenyebb esőségek csak az ország délkeleti és északnyugati hegyvidékén fordult elő, a hol ismétetlen hideg éjjelek, dér és a magasabb bércei régióban havazások is jelentkeztek. A hideg éjjelek és dér több helyen kárt okoztak a kerti veteményekben.

Az ország száraz idő járta vidéken a

gabonaneműek csépelését nagyobbára bevégezték, általában a munka már végefele tart. A talaj mívelő munkák talaj állapotához képest kisebb nagyobb sikerrel tovább folytak. A befejezett repezevetések hiányosan keltek.

A kukoricza vetések állása a száraz időjárás folytán tovább hanyatlott. Helyenkint a kukoricza elszáradt vagy kényszer érésű, magképződése is hiányos és az Alföld nagy részén, valamint a Dunántul a moly károsítja.

Középtermésre nyújtó kilátás mellett aránylag legjobban áll a Tisza-Maros szögén, az erdélyi vármegyékben és a Duna balpartja vidékén, egyebütt a termés csak közepen alólinak ígérkezik.

A szőlőtermés kilátásait a száraz időjárás, peronospora, lisztharmat és rovarok gyengítik. A fűrtök érlelődnek, a szemek jó kifejlődéséhez eső kívánatos. A termés mindazonáltal még kielégítőnek ígérkezik.

A gyümölcs szedését több felé megkezdették, az eredmény gyenge. Aránylag a dió, szilva és alma termése a legjobb, legnagyobb.

Szerkesztőségi üzenet.

Ügyetlen vásárló. Maros-Ludas. Nincs okunk a piaci szennázók védelmére kelni, a kik a közönséget uton-utfélen a saját hasznukra megrovíditeni igyekeznek. Ön is érzi e védelmi szerepnek nem igazságos és haláladatlan voltát, azért majdnem olvashatatlan kéziratban beküldött védírata alá nem volt bátorsága a nevét oda imi. Közleményét a névtelenül beküldött levelek sorsára juttattuk.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai és sürgöny-levelei.)

Románia övrendszabályai a pestis ellen.

Budapest, szept. 5.

A román minisztertanács az Oroszországból Romániába menők részére a határon való átkelési helyeket leszállította kettőre s mint ilyeneket, Alsiglienit és Reni-Galatzot jelölte meg. A fertőzött orosz tartományokból érkezőknek nem engedik az országba való belépést. Az orvosi vizsgálatnak nemcsak a fertőzött orosz tartományból, hanem Oroszország bármely részéből érkezők alá vannak vetve. Ha a szükség úgy kívánja, gyanus jelenségek előfordultával minden hajó 10 napig vesztelgárban marad és Costantza kikötőjében tilos a kirakodás minden olyan hajóról, melyen bármiféle gyanus eset merült fel.

Ipartanács.

Bpest, szept. 5.

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter az országos ipartanács tagjait szeptember 24-ére értekezletre hívta össze. A „Kel. Ért.” szerint a munkások védelmére vonatkozólag már kiolgozott törvényjavaslat fogja a tanácskozás tárgyát képezni.

Népgyűlés a Hentzi-ünnep miatt.

Budapest, szept. 5.

A monori függetlenségi polgárok a jövő vasárnapon népgyűlést tartanak, hogy a Hentzi-ünnep rendezése ellen tiltakozzunk. A gyűlésen részt fog venni a kerület képviselője, Lukács Gyula is.

A német császár nyilatkozata.

Berlin, szept. 5.

Az „Independance Belque” tudvalevőleg egy nyilatkozatot bocsátott szárnyra melyet állítólag II. Vilmos német császár tett Dreyfusról.

Most helyreigazitják a dolgot, s e szerint a helyreigazítás szerint a császár következőket mondta Dreyfusról:

— Szegény ördög! De nincs módunkban, hogy az igazi árulót megnevezzük. Ha majd háborúra kerül a dolog, akkor nyilvánosságra fogjuk hozni a hiteles okmányokat, melyekből ki fog tűnni, hogy a francia vezérkar sohasem működött megvesztegetett elemek nélkül.

A brüsszeli nemzetközi orvos konferencia.

Budapest, szept. 5.

Doktor Marschalkó Tamás kolozsvári orvosegyetemi tanár Brüsszelbe utazott, a hol a veneriás bántalmak gyógyítása czéljából megtartandó nemzetközi konferenciára a magyar kormányt fogja képviselni. Dr. Marschalkó volt az, a ki 1896. márczius 1-én a budapesti orvos egyesületben egy előadásban leplezetlenül feltárta e nálunk uralkodó szomoró állapotokat és egy

nagy mérveket öltött mozgalomnak vetette meg az alapját, a melynek folyamán egy bizottság — a melynek ugyan-csak ő volt az előadója — emlékiratot nyújtott át a kormánynak, a melynek üdvös hatása már eddig is több egészséges formában nyilvánult.

A szerb régens meghalt.

Belgrád, szept. 5.

Risztics volt régens meghalt.

Miniszterek a királynál.

Bécs, szept. 5.

A király még nem fogadta Széllt, valószínűleg holnap fogadja.

Széll és Thun keresték egymást, de nem találkoztak.

Kállay is kereste Széllt, de nem találta meg.

A király Thunt délután fogadta Schönbrunnban.

A Hentzi-ünnep és az aradi honvéd-egylet.

Arad, szept. 5.

A honvéd-egylet Simay István elnöklésével tárgyalta a makóiak táviratát, hogy a Hentzi-ünnep szomban az aradi gyásznapi hivatalos gyászünnepé tétessék.

Az országosan összejeendő agg honvédek ad hoc gyűlésen nagyobb nyomatkossággal kedvéért kifejezik tiltakozásukat a Hentzi-ünnep módja ellen, melyet Széll megkerülésével, Krieghammer régi bűnének tartanak.

Chernuschy.

Bécs, szept. 5.

Chernuschyról, kinek szereplése a Dreyfus-ügyben olyan nagy szenzációt keltett, érdekes dolgokat táviratoznak. Chernuschy magát régi szerb királyi nemzetség sarjának vallja.

Állítólag ő az a dragonyos tiszt, ki már mint a bécsujhelyi katonai akadémiának növendéke feltűnt tehetségével és fantasztikus, kalandos hajlamával, s a kit nemsokára abnormis elméllapota miatt a szolgálatból el kellett bocsátni.

Neve: Chernuschy Humdecsek Jenő, 1869 szeptember 5-ikén született Budweisban.

Atyja nyugalmazott alezredes volt Csehországban. Fiát, mivel fűnek-fának beszélte, hogy igénye van még a XIII. századból a szerb trónra, mindenki nevette. Elmezavar miatt kórházban volt, ugy bocsátották el onnan.

Anyja örültek házában halt meg. Neki támadt az az ideája, hogy jussa van a szerb trónhoz. El is ment Belgrádba, de onnan Budapesten át Budweisba tolonczolták.

Chernuschy ma egy újságíró előtt kijelentette, hogy Quesnay de Beauvripiere jó barátja, kinek elmondta leleplezését, de nem értette meg, s mivel fél, hogy mások sem értik meg, leírta és vallomását fel fogja olvasni.

Ezután elmondta, hogy a vezérkari tiszt, kitől adatait kapta, Párisban a nouveau-bazárban lakik, de hiában keresik, mert ott hol dísznökereskedő, hol más czímen lakik. Az illető nem attasé, hanem vezérkari tiszt Ferencz József közelében közelében.

Egy másik újságírónak ezeket mondta:

1898-ban Genfben találkozott egy barátjával, ki az osztrák külügyminiszteriumban osztályfőnök, ugyanott találkozott az illető vezérkari tiszttel, s mindketten mondták neki, hogy Ausztriának legfontosabb keme Dreyfus.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a

Biázini Szállodát,

valamint az abban levő éttermet és kávéházat renováltattam és azt a régi jó hírnevének megfelelőleg kezelem.

Kávéházamban biliárd, sakk, dominó és társaságok részére külön helyiségek állnak a t. é. vendégek rendelkezésére.

Kitűnő izletes konyhám és tisztán kezelt boraimért felelősséggel szavatolok.

Abonomat jutányos áron felvállalok. A n. é. közönség szíves pártfogását kérve maradtam

mély tisztelettel

Winkler Jakab,

szállodás.

Hirdetések.

Sz. 2805—899.

811. 3—3.

Árverési hirdetmény.

Közhirre tetetik, hogy a Kolozs r. t. város tulajdonát képező e város határán Győrberke, Gergelyvölgye és Biboros nevű határreszekben fekvő 903 hold 724 □ öl kiterjedésű tagosított birtok folyó évi november hó 1-től kezdőleg egymásután következő hat, esetleg 12 évre folyó évi szeptember hó 19-én délelőtt 10 órakor Kolozson a városházánál megtartandó írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen egy tagban vagy határreszenként is bérbe fog adatni.

A zárt ajánlatok 50 kros béléggel és az ajánlott összeg 10 százalékát tevő bantpénzzel látandók el, melyben kiteendő, hogy ajánlatot tevő az árverési feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti. Az ajánlatok csak a szóbeli árverés megkezdéséig fogadhatók el s a város polgármesteréhez adandók be.

A feltételek a polgármesternél megtekinthetők.

Kolozs r. t. város tanácsa.

Kolozson, 1899 augusztus 29-én.

Zabulik László,
polgármester.

Sz. 1895—899.

827. 1—2.

Pályázati hirdetés.

A lemondás folytán üresedésbe jött **egeresi körorvosi** állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazon orvostudorokat, kik ezen évi 500 frt fizetés, 160 frt lakpénz és 200 forint utiátalánnyal javadalmazott állást elnyerni óhajtják, hogy kellőleg felszerelt folyamodványukat hozzám **1899 évi szept. 29-én d. e. 9 óráig** adják be.

A körorvos székhelye: Egeres, közegészségügyi köre: a nádasmenti járás 22 községe.

A választás hatánapjául f. évi szept. hó 30-ik napjának d. e. 9 óráját tűztem ki Egeres község házában.

A megválasztott körorvos okt. 10-ig tartozik állását elfoglalni.

A nádasmenti főszolgabírótól.

Kolozsvárt, 1899 szept. 3.

Toczauer Ödön
főszolgabíró.

800. 2—00.

A NAGY KRACH!!

New-York és Londonban nem kímélték meg az európai szárföldet sem és azért egy nagy ezüstáruháza indította érezté magát, hogy az egész készletét csak a munkáért egy kis kárpótlása ellenében eladja. En felvagyok hatalmazva ezen megbízást teljesíteni, miért is csupán **6 frt 60 kr-ot** küldöm a következő tárgyakat:

- 6 darab finomabb asztali kőst, val. angol pengével,
- 6 darab amerikai szab. ezüst vellt, egy drbból,
- 6 darab amerikai szab. ezüst evőkanalat,
- 11 darab amerikai szab. ezüst kávékanalat,
- 2 darab amerikai szab. ezüst levesterőt,
- 1 darab amerikai szab. ezüst tejmerőt,
- 2 darab amerikai szab. ezüst tojás-serleget,
- 6 darab angol Viktória-tálcazt,
- 2 darab igen hatásos gyertyatartót,
- 1 darab teaszűrőt,
- 1 darab finom csukorszűrőt,

44 darab összesen csak 6 frt 60 kr.

Ezen **44 tárgy** előbb 40 frtba került és most csak **6 frt 60 kr.** minimális áron kapható. Hozzá tisztító por 10 kr. Az amerikai szab. ezüst egy kívül-belül fehér fém, mely ezüst színét 25 esztendőig is megtartja, a miért jótállók. Annak bizonyosságául, hogy ezen hirdetés

nem csalás!

kötelezem magamat bárkinek, kinek az áru nem tetszik a pénzt visszazadni. Senki se mulassza el ezt a kedvező alkalmat, hogy ezen díszes garnitúrát megszerezze, mely gyönyörű

nász- és alkalmi ajándék,

továbbá minden jobb háztartásba kiválóan alkalmas.

Egyedül csak

HIRSCHBERG A.-nál

a szabadalmazott amerikai ezüstgyárak kiviteli áruházában kapható.

Bécs, II., Rembrand-strasse 19/K. Telefon 7114.

Szétküldés utánvétel, vagy az összeg előzetes beküldése ellenében.

Valódi csak az oldalt látható védjeggyel (egészségi fém.)

Kivonat az elismerő levelek ezreiből:

„Megkaptam a küldeményt és megvagyok elégedve, kérek újabb egy küldeményt 6 frt 60 kr-ért. — Kolozsvár, Bánffy baróné.
A küldeményt megkaptam, nagyon megfellel. Gaád, 1898 szept. Chotek-G. C. grné.
A készletet megkaptam, igen megvagyok elégedve, kérek nagyobb küldeményt. — Budapest, II. Fő-utca 7. Paikert Alois dr. cs. és kir. katoná-orvos stb. stb.”

ELADÓ
150 szekér jó minőségű réti széna
az aranyos-gyéresi vasuti állomástól 15 kilométerre,
közvetlen az országot mellett.

Értekezhetni Mező-Nagy-Csánban **Horváth Józseffel** —
posta a fenti. 824. 1—3.

Egy fiu tanulónak azonnal felvétetik
PAPP LÁSZLÓ

fűszer, csemege és kávé szétküldési kereskedésében Kolozsvárt,
Theologia épület. 825. 1—3.

É r t e s í t é s !

Arról értesíttem, hogy három évtizeden át a legnagyobb közmegegyezésre működő és a legdíszingyaltabb izlést is kielégítő butoraktárban és műhelyemben úgy is rendezéséhez szükség s rövid időn belül, kenyszeresre irányuló roszindultu koholmányokkal ama híresztelésekre használták fel, hogy e régi 30 éves működésem teréről végleg visszaléptem, nyugalmába vonultam, dolgozni már teljesen képtelen vagyok, munkát többé fel sem vállalom. Minthogy kiváló izlésemről és példás munkámról külföldön ismert nevemet megrontani másképpen — pl. versenymunkával — nem voltak képesek, mindezt csak azért híresztelték és híresztelik ma is, hogy helybeli és vidéki régi vevőim, a kik mindenkör kizárólag engemet voltak kegyesek becses megrendelésükkel kitüntetni, üzletemből e szílnet alatt elszakljanak.

Eppan ezért az igazságnak, előkelő vevőimnek és a magam önértékelésnek tartozom a tendenciózus rágalmak demontálásával. A mit írték is tenni ama tiszteltteljes kérés által, — hogy szíveskedjenek személyesen meggyőződni egy próberendelés által az összes állítások ellenkezőjéről — mely alkalommal befog bizonyosodni, hogy képes vagyok padanteria, pontosság, tisztaság, tartósság, izlés jutányosság tekintetében versenyezni a hazai és külföldi legelőkelőbb cégekkel éppen úgy, mint eddig, sőt nyugodt lelkiismerettel állithatom, hogy ezentul még sokkal inkább.

Azonban nehogy félreértessém. Nem dicsekvésképen teszem ezt az ajánlatot, hanem a férvézetett nyilvánosság felvilágosításul.

Ezek után van szerencsém jól ismert cégeimet ismét nagyrabecsült jóindulatukba ajánlani, különben új berendezések, garnitúrák kibővítése, bevonása, mindennemű javítása, átalakítása, vagy becserelése tekintetéből. Ugyazintén bátorodom felhívni becses figyelmüket új, vagy régi butorokat „moly mentesítő“ preparatumomra, melylyel több évi módosítás után a legbiztosabb eredményt értem el.

Becsés megrendelésüket kérvé maradok kiváló tiszteltetl
415.29—* **Duchony János és fia.**

Elismerő nyilatkozatok.

Ő Fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesterei hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót főherceg rendkívül meg van elégedve az Asbest-talppal bélelt cipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadászcipőt, annak a mintájára készítenek másikat asbesttalppal ugyanannál a cipésznél s aztán küldjék ide. Hisszük, hogy e vadászcipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, — amint megfelelőek voltak a szaloncipők.

Zágráb, 1898 július 8.

KRAHL, huszárkapitány.

A nagyméltóságu magyar kir. honvédelmi miniszter által kiadott 65917/VII. számú nyilatkozatban a honvédség részére megrendelt és beszállított Asbesttalpak, hivatalosan jónak és cseleszerűnek ismertettek el.

Magyarország volt miniszterelnöke a közigazgatási bíróság elnöke a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur! Az asbestbetéti cipők kitűnőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájásom, úgy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel. Szíves tanácsát köszönöm. Tisztelettel híve WERERLE SANDOR.

Óvjuk lábainkat hidegtől, nedvességtől és meghűléstől.

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Nincs többé lábfájás!

Sem tyukszem, sem izzadó láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott asbesttalppal bélelt cipővel látja el.

Árak: Homok-talp párja 40 kr., egyszerű szövésű Asbest-talp 60 kr., kettős vastagságu 1 frt 20 kr.

Az asbesttalppal bélelt cipők kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös kaulsernek és a magyar kir. honvédségnek eddig 22,500 pár szállított.

Egy pár asbesttalp a legerősebb járásnál is eltart egy évig.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospectusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Czipészek és viszonteladóknek megfelelő árengedmény.

Egyedüli elárúsító raktár nagyban és kicsinyben 826. 1—52

Lakatos József „Koronás áruháza“ Kolozsvárt,
Belközép-utca 13. szám.

Diszmi, játék, rövidáru, cipő, üveg és porcellán áruk nagy raktára.

Kőbányatulajdonosok figyelmébe!
Robbantási munkálatokat
kedvező feltételek mellett elvállal

a 12. számú utász-zászlóalj folyó év október és november havára!

Az erre vonatkozó ajánlatok legkésőbb **folyó évi szeptember hó 25-ig** a gyulafehérvári 12. számú utász-zászlóalj parancsnoksághoz intézendők. 822. 2—2.

ELŐPATAK

gyógyfürdőn,

melynek több kiállításon kitüntetett gyógyvize Európa legjelesebb bálneológusai által a világ legelső égvényes, vasas savanyuvizének jelentetett ki:

az évad május hó 15-étől szeptember hó végéig tart.

Ez ásványvizek különösen a követező betegségekben bizonyultak be biztos hatásuaknak: a gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorfájás, a tulságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor- és bélzabában, altesti vérbőségben, vérpangásban, aranyérben, rásztkor és kedélykorban, ideggyógyokban, máj és lépdagadatokban, az epe kivezető csövein-k hurutos bántalmaiban, sárgaságban, epekövekben, f. jldési sápkorban — az ezen alapuló hószám zavarokban és különösen vérérgényességi állapotokban, a vesék és húgyhólyag hurutos bántalmaiban kezdődő húgy- és foyényl lerakódás a húgykőképződés-eknél, a méh idült tömü éseinél, dagainál, fehérfofolyás, a nemi részek gyengeségeiben, angol korban, közszyeny és csuszabajok.

Az ásványviz használataival kapcsolatosan újonnan berendezett meleg- és hideg ásványviz fürdők, hidegvizgyógymód, massage áll az ezt igénylők rendelkezésére.

Van orvos. gyógytár. távirtd posta. 600 szoba áll a közönség rendelkezésére napi ár 80 krtól fennebb, szobák árai május 15-étől július 1-ig és augusztus 15-től szeptember 15-ig 30 % al olcsóbbak. Van 5 vendéglő, melyekben nagyon jutányosan étkezhetni.

Szórakozásul vannak parkok, erdei sétányok, olvasó, zongora- és társalgó termek, tornaszat, csolnakázó tó, színház, hangversenyek, bálók s kirándulások; ugyazintén egy előrangú cigány zenekar.

Vagyontalan betegek hatósági ajánlat mellett ingyen lakásban és gyógydíjmentesség-en részesülnek.

A bármily irányból jövő gyógyvendégek a földvári vasut állomáson szállanak ki, honnan 1 óra távolságra eső Előpatak magán- és társas kocsik szállítják a gyógyvendégeket, társas kocsin, ha csak egy személy jelentkezik 2 frt, több személynél személyenként 1 frt 30 kr. fizetendő. Egy magánkocsi díja 3 frt — Ezen kocsikra jegyek a földvári állomásfőnöknél válthatók.

Minden megkeresésre utasítást és felvilágosítást készséggel ad

Előpatak. 1899 május hó.

470. 19—20.

A fürdőigazgatóság.

SOLYMOSY ÉS TÁRSA BETÉTI-TÁRSASÁG

Sürg. nyezim: Solymosy-gépgyár.

gépgyár- és vasöntőde Kolozsvárt.

Telephon 186.

Készít legjutányosabb áron és legpontosabb kivitelben a mai legmodernebb igényeknek teljesen megfelelő: álló és fekvő gőzgépeket a legújabb és legkisebb káros térről működő dugattyús vezérművel; gőz- és szíjhajtásu szivattyukat, sajtókat,

teljes szeszgyári-, malom és téglagyári berendezéseket, gőz-kazánokat, vízi-kerekeket- és turbinákat; valamint mindennemű gazdasági gépeket, u. m.: eséplőgépet, járgányokat, rostákat, Trieureket, szecakavágókat stb.

Különös figyelmébe ajánljuk úgy s. t. gazdáknak, mint kereskedőknek nagyban gyártó

ekéinket,

ülönböző gazdasági, kereskedelmi és épület öntvényeinket, u. m.: oszlopokat, csigalépcsőket stb. stb.

Mindennemű gépek és géprészek javítását a legjutányosabb áron és teljes megelégedésre eszközöljük.

Összes általunk szállított munkáért legmesszebb menő jótállást vállalunk el.

Tervezettel és költségvetéssel készséggel szolgálunk.

Szíves pártfogásukat kéri

151. 46—*

SOLYMOSY és TÁRSA betéti-társaság.